

gers vedkommende er det klart – og for Peter Burke's vedkommende udtrykkeligt anført – at et ledemotiv har været en præsentation af *Annales*-skolens resultater i udforskningen af det 16.–18. århundredes økonomiske historie.

Mod begge samlinger – og ikke mindst mod Peter Burke's – kunde man principielt indvende, at *Annales*-skolens doktriner næppe er så specielt økonomisk- eller socialhistoriske, som man her kunde få indtryk af. Mest vellykket er utvivlsomt Peter Earle's antologi, der med heldig hånd har forenet en række væsentlige afhandlinger om kontinentets økonomiske udvikling (F. Braudel, H. Kellenbenz, J. Meuvret, P. Vilar, P. & H. Chaunu, J. Topolski, Em. Le Roy Ladurie, J. Jacquart, R. Romano, J. G. van Dillen og M. Barckhausen); kun Skandinavien er holdt udenfor med det (sagligt lidt tvivlsomme) argument, at nordiske historikere publicerer deres resultater i lettilgængelig form i *The Scandinavian Economic History Review*, men bogen er på sin vis et værdifuldt – og værdigt – supplement til de tre bind (engelskorienterede) *Essays in Economic History*, som E. M. Carus-Wilson har udsendt for *The Economic History Society* (London 1954–62).

Langt mindre heldigt er Peter Burke's udvalg, ikke på grund af de udvalgte afhandlingers kvalitet, der er hævet over enhver tvivl (F. Braudel, C. Cipolla, C. Verlinden, J. Craeybeckx, M. Malowist, Z. P. Pach og Em. Le Roy Ladurie), men fordi udvalget er altfor tilfældigt og åbenbart mere bestemt af, at udgiveren har ønsket kontinentets 'randområder' (hvorfor da ikke Skandinavien?) repræsenteret end af de træk, der egentlig karakteriserer *Annales*-skolen. Selv har udgiveren bidraget med en ikke altfor dybtgående introduktion om *Annales*-skolens særlige fysiognomi.

E. Ladewig Petersen

G. R. Elton: *Studies in Tudor and Stuart Politics and Government. Papers and Reviews 1946–1972. Vol. I–II.* Cambridge University Press 1974. xii + 401 + x og 267 s. vol. I £ 7.00, vol. II £ 5.00, sætpris £ 10.80.

Som Tudor-århundredet i engelsk historie domineredes af to indbyrdes vidt forskellige, men hver for sig karakterfulde personligheder, Henrik VIII og hans datter Elizabeth I, er det 20. århundredes opfattelse af Tudorperioden behersket af to indbyrdes lige så forskellige, men hver for sig meget markante forskerpersonligheder, nemlig A. F. Pollard og – efter Pollards død i 1948 – G. R. Elton. Skønt forskellige har disse to forskere to ting fælles: en formidabel arbejdsevne og en grundlæggende idé. For Pollard var Englands historie i det 16. århundrede historien om nationalstatens gradvise frigørelse fra den universelle kirke; for Elton er det historien om magtapparatets forvandling, i hovedsagen bestemt af Thomas Cromwells gennemførelse af *the supremacy of the statute* i 1530'erne. Disse to opfattelser af forløbet er ikke forenelige, og en væsentlig del af professor Eltons produktion er derfor helliget et opgør med Pollards tolkning – et opgør, der er lykkedes så godt, at dr. Penry Williams i 1963 med ret kunne bemærke, at »the cogency of Dr Elton's arguments and the enviable range of his output have come near to giving him a monopoly of

standard general works on the Tudors, to establishing a new orthodoxy«. (*Past and Present*, 1963, s. 7).

Professor Eltons »monopolisering« af Tudorperioden kan følges i hans talrige monografiske arbejder; men tydeligst ses det måske i de talrige mindre arbejder (afhandlinger, indledninger til nye udgaver, anmeldelser o. s. v.). Disse findes ifølge sagens natur spredt over et stort antal tidsskrifter og bøger, der undertiden er vanskeligt tilgængelige. Det må derfor hilses med stor tilfredshed, at Elton nu i samarbejde med Cambridge University Press har udsendt de foreliggende to bind, der indeholder uændrede genoptryk af størstedelen af hans større afhandlinger og anmeldelser (32 ialt) fra perioden 1946–1972, når man bortser fra debatten med G. L. Harriss og Penry Williams i *Past and Present* 1963–65 og den centrale *Henry VIII: An Essay in Revision*. (Historical Association 1965).

Med undtagelse af en afhandling om *The Terminal Date of Caesar's Gallic Proconsulate*, der er medtaget mest af sentimentale grunde (– den var det første, Elton fik trykt!), drejer alle de genoptrykte afhandlinger sig om Englands historie i Tudor- og – i mindre grad – Stuartperioden. De er indordnet i fire hovedgrupper: *Tudor Politics*, *Tudor Government* (vol. I), *Parliament* og *Political Thought* (vol. II), der tilsammen afspejler rækkevidden af professor Eltons arbejdsområde.

Ordnes afhandlingerne kronologisk, får man et klart indtryk af Eltons forskningsmæssige udvikling: Fra 1949 til 1956 kom den række af detaljerede undersøgelser af Thomas Cromwells rolle i reformationslovgivningen, der tilsammen tegner det overbevisende billede af udviklingen i 1530'erne, der er grundlaget for Eltons nytolkning af perioden. Disse afhandlinger var enten forarbejder til eller efterslæt efter hans to første bøger, *The Tudor Revolution in Government* (1953) og *England under the Tudors* (1955). Fra 1960'erne har vi en lang række afhandlinger, der samler sig om tre hovedtemaer: den administrative historie som approach til Tudorperioden, parlamentet som institution i bredere forstand og endelig politisk idéhistorie i Tudorperioden centreret om Thomas Cromwell og den tidlige commonwealth-bevægelse – et tema, som Elton har udviklet fuldt ud i den seneste monografi, *Reform and Renewal. Thomas Cromwell and the Common Weal* (1973).

Skønt man kan akceptere Eltons begrundelse for ikke at medtage indlægene i debatten med Harriss og Williams 1963–65 (cfr. ovenfor), der »would look silly without the articles to which I was responding« (vol. I, s. ix), føles det alligevel som en mangel, at denne hans eneste virkelige holmgang med kvalificerede repræsentanter for et andet historiesyn ikke er med. På denne baggrund virker det også uforståeligt, at denne begrundelse så ikke også rammer afhandlingerne (nr. 3 og 4) om Henrik VII, der er indlæg i en diskussion med J. P. Cooper, og hvoraf især det sidste er stærkt polemisk.

Afhandlingerne i dette smukke to-bindes værk tegner tilsammen et billede af en overordentlig flittig og engageret historiker med en stærkt markeret forskerprofil, en forsker, der – fordi han på en heldig måde formår at forene analysens vanskelige håndværk med syntesens måske endnu vanskeligere kunst – tegner sin generations opfattelse af Tudor-århundredet.

Knud J. V. Jespersen